

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ЕНДОКРИННОЇ ПАТОЛОГІЇ
ІМЕНІ В. Я. ДАНИЛЕВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»

Науково-практична конференція

«Українська школа ендокринології»

4-5 червня 2026 року

м. Харків

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ТА ІМУННИХ ЗМІН ЩИТОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ У ПАЦІЄНТІВ З АУТОІМУННИМ ТИРЕОЇДИТОМ ПІСЛЯ COVID-19	
Галецька А. А.	59
ДІАГНОСТИЧНА ЦІННІСТЬ ПОКАЗНИКІВ ІНСУЛІНОРЕЗИСТЕНТНОСТІ У ВЕРИФІКАЦІЇ ДОГЛІКЕМІЧНИХ ПОРУШЕНЬ ВУГЛЕВОДНОГО ГОМЕОСТАЗУ	
Ганчева О. В., Грекова Т. А., Мельнікова О. В., Каджарян Є. В.	61
ЕНДОКРИННІ ПОРУШЕННЯ У ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ	
Дорогій К. А.	64
ЕВОЛЮЦІЯ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ДІАБЕТУ 2 ТИПУ	
Дубініна Н. В., Тіщенко І. Ю., Стельмах О. О.	66
МЕТАБОЛІЧНІ ЕФЕКТИ УРСОДЕЗОКСИХОЛІЄВОЇ КИСЛОТИ ПРИ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТІ 2 ТИПУ	
Дунаєва І. П., Кравчун Н. О.	68
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФАРМАКОТЕРАПІЇ ГІПОТИРЕОЗУ: ПРОБЛЕМИ ТИТРАЦІЇ ЛЕВОТИРОКСИНУ ТА МОЖЛИВОСТІ КОМБІНОВАНОЇ ТЕРАПІЇ	
Дунаєва І. П., Кравчун Н. О.	70
ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ 2 ТИПУ ЯК ФАКТОР СЕРЦЕВО-СУДИННОГО РИЗИКУ: ВПЛИВ АГОНІСТІВ РЕЦЕПТОРІВ ГЛЮКАГОНОПОДІБНОГО ПЕПТИДУ-1 НА НЕСПРИЯТЛИВІ СЕРЦЕВО-СУДИННІ ПОДІЇ	
Дунаєва І. П., Кравчун Н. О.	73
ФАКТОРИ РИЗИКУ РОЗВИТКУ ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ 2 ТИПУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ ПРОФІЛАКТИКИ	
Журавльова Л. В., Кривоносова О. М., Воропай М. А., Самойлов А. М.	75
МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНІ МЕХАНІЗМИ КЛІТИННОЇ ПЛАСТИЧНОСТІ ТА РЕМОДЕЛЮВАННЯ ТКАНИНИ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ ЗА УМОВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ	
Іваненко Т., Винокурова А.	78
ІНСУЛІНОРЕЗИСТЕНТНІСТЬ ТА СТАН ПРИЩИТОПОДІВНИХ ЗАЛОЗ У ДІТЕЙ, НАРОДЖЕНИХ ВІД БАТЬКІВ ОПРОМІНЕНИХ ВНАСЛІДОК АВАРІЇ НА ЧАЕС	
Камінський О. В., Копилова О. В., Афанасьєв Д. Є., Цвет Л. О., Колодій В. М.	80
40-РІЧЧЯ МЕДИЧНИХ НАСЛІДКІВ АВАРІЇ НА ЧАЕС: СТАН ЕНДОКРИННОЇ СИСТЕМИ	
Камінський О. В., Муравйова І. М., Чикалова І. Г., Копилова О. В., Афанасьєв Д. Є.	82

МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНІ МЕХАНІЗМИ КЛІТИННОЇ ПЛАСТИЧНОСТІ ТА РЕМОДЕЛЮВАННЯ ТКАНИНИ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ ЗА УМОВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ

Іваненко Т., Винокурова А.

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет,

м. Запоріжжя, Україна

tonya.10.01.95@gmail.com

Вступ. Підшлункова залоза функціонує як високоінтегрована система, у якій ендокринні островці тісно взаємодіють з екзокринною тканиною та судинно-стромально-імунним мікрооточенням. За умов експериментального цукрового діабету хронічна гіперглікемія, дисліпідемія, оксидативно-запальні сигнали та порушення протеостазу ініціюють тривале ремоделювання тканини, центральним механізмом якого є клітинна пластичність, а саме перебудова транскрипційно-епігенетичних програм і секреторної компетентності ендокринних клітин. Визначення ключових молекулярних вузлів цієї відповіді із застосуванням панельного аналізу експресії ($2^{-\Delta\Delta Ct}$) є необхідним для розмежування адаптивних і дезадаптивних сценаріїв ремоделювання та обґрунтування потенційних мішеней корекції діабет-асоційованої дисфункції.

Мета роботи: визначити молекулярні механізми клітинної пластичності та ремоделювання підшлункової залози за умов експериментального цукрового діабету шляхом аналізу профілю експресії ключових генів.

Матеріали та методи. Для аналізу експресії генів використовували метод полімеразної ланцюгової реакції зі зворотною транскрипцією в режимі реального часу за допомогою набору PARN-405Z RT² Profiler™ PCR Array Rat Stem Cell, (QIAGEN, Німеччина), де об'єктом дослідження у експериментальних тварин була підшлункова залоза.

Результати. У підшлунковій залозі щурів за умов експериментального цукрового діабету виявлено підвищення експресії 7 генів (*Aldh1a1*, *Bmp1*, *Btrc*, *Cd8a*, *Cdc42*, *Dtx2*, *Myc*) відносно контролю за методом $2^{-\Delta\Delta Ct}$. Найбільш вираженим було зростання *Cdc42* в (11,49 рази). Також відзначено підвищення *Bmp1* в (7,13), *Myc* в (5,21), *Btrc* в (5,16), *Dtx2* в (3,19), *Aldh1a1* в (2,94) та *Cd8a* в (2,24) рази, що відображає поєднання цитоскелетно-секреторної адаптації, матриксного ремоделювання, перебудови убіквітин-залежного та Notch-контекстного сигналіну та можливого імунного внеску.

Висновки: 1. У підшлунковій залозі щурів за умов експериментального цукрового діабету виявлено обмежений, але виразний профіль підвищеної експресії генів (*Aldh1a1*, *Bmp1*, *Btrc*, *Cd8a*, *Cdc42*, *Dtx2*, *Myc*) за методом $2^{-\Delta\Delta Ct}$, що відображає цілісну тканинну відповідь на хронічне метаболічне навантаження. 2. Домінуюче зростання *Cdc42* (+11,49) узгоджується з переважною активацією цитоскелетно-секреторного модуля та може інтерпретуватися як компенсаторне переналаштування регульованого екзоцитозу ендокриноцитів у діабет-асоційованому стресовому контексті. 3. Підвищення *Bmp1* (+7,13) разом із зростанням *Btrc* (+5,16) і *Dtx2* (+3,19) вказує на залучення стромально-матриксного ремоделювання та убіквітин-залежної і сигнальної

перебудови, які формують мікрооточення острівців і модифікують траєкторії пластичності. 4. Комбінування підвищення *Cd8a* (+2,24), *Aldh1a1* (+2,94) та *Myc* (+5,21) підкреслюють внесок імунно-стресових та детоксикаційно-адаптивних програм у нефракціонованій тканині, що потребує подальшої клітинно-специфічної валідації для уточнення джерела сигналів і їх функціональних наслідків.

Ключові слова: щури лінії Wistar, підшлункова залоза, гени, експериментальний цукровий діабет, ендокриноцити, клітинна пластичність, ремоделювання тканини.